

Viite

Asia

Korkoperusteiset kantohinnat

Asiasanat	VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS
Hoitaa UM	ITÄ-22
Hoitaa UE	MOS
Koordinoi	
Tiedoksi	ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-03 BER; PET; PIE KTM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY; MMM/MEO; MTK; VM; YM

Lakia korkoperusteisista metsämaksuista valmistellaan suunnilleen samaa tahtia metsälain kanssa. Yleisvenäläinen metsänhoidon ja metsätalouden mekanisoinnin tutkimuslaitos on selvittänyt uuden järjestelmän perusteita ja tehnyt alustavia laskelmia sen vaikutuksista.

Näyttää siltä, että uusi menetelmä nostaisi eniten kantohintoja Kauko-Idässä. Alueiden väliset hintasuhteet ovat yllättäviä ja vaikeasti selitettäviä.

Korkoperusteisten luonnonvarojen hintojen käyttöönotto ei ole pelkästään metsätalouden kysymys. Asialla on vielä suurempi merkitys öljy- ja kaivannaisteollisuudessa. Maksuista käydään parhaillaan keskustelua poliittisella tasolla.

Varaministeri **V. Roštšupkin** julkisti helmikuussa 2003 luonnonvaraministeriön suunnitelman korkoperusteisten metsämaksujen käyttöönotosta jo tänä vuonna. Hanke ei kuitenkaan ole edennyt näin nopeasti. Lakia korkoperusteisista metsämaksuista valmistellaan suunnilleen samaa tahtia metsälain kanssa. Yleisvenäläinen metsänhoidon ja metsätalouden mekanisoinnin tutkimuslaitos on selvittänyt uuden järjestelmän perusteita. Tutkija **I. Rusova** esitteli viime vuonna alustavia tuloksia joissakin tilaisuuksissa. Hänen perusteellinen raporttinsa asiasta julkaistiin Lesohozjajstvennaja Informatsijan numerossa 12/2003. Seuraavassa on tiivistelmä siitä:

Menetelmä

Metsänkorko voidaan periaatteessa selvittää seuraavilla menetelmillä: todellisten kustannusten ja hintojen perusteella, puun markkinahinnan ja normikustannusten avulla tai ekonometrisena arviona huu-tokauppahintojen pohjalta. Todellisten hintojen ja kustannusten käyttö ei ole käytännössä mahdollista puutteellisten tilastojen takia.

Valittu menetelmä perustuu normikustannuksiin ja huutokauppahintoihin. Menetelmän perusperiaatteen on kehittänyt yleisvenäläisen metsäalan täydennyskoulutuskeskuksen johtaja, professori **A. Petrov**. Periaate voidaan esittää seuraavan kaavan muodossa:

$$r = R - S - ik \quad (1)$$

r = metsän korko, ruplaa /m³: kaava 1

R = puutavaralajien markkinahinta, ruplaa/m³: saadaan tilastoista ja puunkorjaajilla on ilmoitusvelvollisuus

S = puunhankinnan normikustannus, ruplaa/m³: kaavasta (2)

i = puunhankinnan normaalituotto, %: korkoprosentti saadaan Keskuspankin aineistoista

k = puunhankinnan tarvittava tuotantopääoma, ruplaa/m³: normi todellisen tarvittavan pääoman pohjalta

Kustannuksiin vaikuttavista tekijöistä markkinoista riippuvia ovat palkat ja tarvittavien materiaalien ja palvelujen hinnat. Sijainti- ja olosuhdetekijöitä ovat puulaji, rungon koko, vedätysmatka, autokuljetuksen matka, tieluokka, pinnanmuodot ja korjuun vuodenaika.

Kustannukset määritetään seuraavan kaavan mukaan:

$$S = (T + E + k \cdot a/100) + Spr \quad (2)$$

S = hankintakustannus [sebestoimost], ruplaa/m³

T = työkustannus, ruplaa/m³

E = energiakustannus, ruplaa/m³

k = puunhankinnan tuotantopääoma, ruplaa/m³

a = normipoisto, %

Spr = muut kulut, ruplaa/m³

Menetelmä voidaan toteuttaa kahdella tavalla:

a. Hallituksen vahvistamat hintataulukot

Perinteistä minikantohintojen taulukkoja voidaan kehittää siten, että mukaan otetaan enemmän metsänkoron määrityksen tarvittavia muuttujia.

b. Hinnat määritetään todellisen puunkorjuukohteen informaation perusteella

Käytetään alueellisia tietokantoja ja lasketaan metsänkorko yksittäisen kohteen tietojen perusteella. Alueellisten taulukoiden avulla helpotetaan laskentaa.

Tuloksia

Rusova on laskenut esitetyllä menetelmällä tuloksia siitä, kuinka paljon korkoperiaatteen käyttöönotolla voitaisiin nostaa tänä vuonna kantohintaa ja saada lisätuloja (Taulukko 1). Arvioidussa keskikantohinnassa on mukana huutokauppojen minimihintaa nostava vaikutus. Alkuperäisen taulukon informaatiosta on mukana vain osa.

Taulukko 1. Kantorahan nostamismahdollisuus vuonna 2004 käytettäessä korkoperiaatetta

Alue	Arvioitu todellinen keskikantohinta 2004, R/m ³	Suositteltu täysi korkoperusteinen hinta, R/m ³	Suositteltu korkohinta, joka kattaisi mh-kustannukset, R/m ³	Lisätulo täydellä korolla, milj. R
Venäjän federaatio	54.2	112.3	72.6	6657
Leninigrad	63.9	63.9	63.9	0
Karjala	57.3	57.3	57.3	0
Komi	34.8	34.8	34.8	0
Arkangeli	37.9	37.9	37.9	0
Vologda	52.2	52.2	52.2	0
Kaliningrad	295.6	405.0	295.6	8
Murmansk	104.1	303.4	137.0	25
Novgorod	84.3	84.3	84.3	0
Pihkova	72.9	338.5	117.7	212
Moskova	72.4	72.4	72.4	0
Rjazan	98.4	154.2	119.4	27
Baskorštan	53.4	149.3	104.0	160
Burjatia	41.1	528.6	317.2	380
Irkutsk	36.3	36.3	36.3	0
Habarovsk	42.2	658.8	257.0	4184
Primorje	80.6	80.6	80.6	0
Sahalin	69.0	1039.1	170.5	873

Jos korkoperuste ei tuo alueella lisähintaa, niin taulukossa on täyden korkohinnan ja metsänhoitokustannukset kattavan hinnan sarakkeeseen merkitty arvioitu todellinen keskikantohinta.

Rusova toteaa, että joillakin alueilla kantohintaa voitaisiin nostaa korkoperiaatteella kertoimilla 1.1 - 2.0 mutta Kauko-Idässä kerroin voisi olla joillakin alueilla 5-8. Joillakin alueilla korkoperiaate johtaisi hintojen laskuun. Tärkeintä on se, että olosuhdetekijöiden ohella markkinaperusteiset hinnat ja kustannukset otetaan huomioon. Koko maan lisätulo, noin 6.7 mrd. ruplaa, merkitsisi valtion kantorahatulojen lähes kaksinkertaistumista.

Arviointia

Esitetyissä laskelmissa perusteena ovat puutavaralajin hinta ja kustannukset autokuljetuksen jälkeen ja rautatiekuljetusta ei ole otettu mukaan. Rusova ei kerro, miten autokuljetuksena tapahtuva puun vienti on otettu huomioon. Petrov esitti vuonna 2001 alustavissa kaavailuissaan laskentaa rautatiekuljetus mukaan luettuna ja tarkastelua myös lopputuotteen hinnasta lähtien. Tältä pohjalta hän arvioi, että Luoteis-Venäjällä kantohinta voisi nousta yli 3-kertaiseksi.

Rusova ei analysoi tarkemmin alueiden välisiä eroja, jotka ovat yllättäviä. Luoteis-Venäjällä korkoperiaate nostaisi hintoja vain Kaliningradissa, Pihkovassa ja Murmanskissa. Muuallakaan Venäjällä ei näiden tulosten mukaan olisi tulossa hintoihin nousua puunhankinnan painopistealueilla kuten esimerkiksi Arkangelissa, Karjalassa ja Irkutskissa. Ainoa poikkeus on Habarovskin piiri, jonka osuus koko Venäjän 6.7 mrd ruplan lisätulosta olisi 4.2 mrd. ruplaa. Tulos on käsittämätön vaikka tiedetään, että alueelta hakataan lähinnä vain arvokasta tukkipuuta. Viereisessä keskimäärin edullisemmissa oloissa sijaitsevassa Primorjen piirissä korkoperiaate ei nostaisi kantohintaa. Sahalinilta kertyisi lisätuloa toiseksi eniten lähes 900 milj. ruplaa.

Näyttää siltä, että menetelmä ei ole vielä kypsä sovellettavaksi käytäntöön. Alueiden väliset hintasuhteet eivät vaikuta realistisilta. Menetelmää voitaisiin ehkä käyttää minimikantohintojen määrittelyssä, jolloin hintaperusteisiin saataisiin mukaan enemmän muuttujia. On kuitenkin mahdollista, että korkoperusteinen kantohintajärjestelmä tullaan toteuttamaan jossakin muodossa.

Korkoperusteisten luonnonvarojen hintojen käyttöönotto ei ole pelkästään metsätalouden kysymys. Asialla on vielä suurempi merkitys öljy- ja kaivannaisteollisuudessa. Valtion tavoitteena on saada nykyistä suurempi osuus luonnonvaran arvosta itselleen verrattuna hyödyntämistä toteuttaviin yhtiöihin. Isänmaa-puolue on tehnyt äskettäin esityksen verolain muuttamiseksi korkoperiaatteen suuntaan. Presidentin hallinnon edustaja on kuitenkin todennut, että vielä ei ole valmiutta tämän periaatteen toteuttamiseen öljyteollisuudessa.

Mikäli luonnonvaraministeri Artjuhovin äskettäin korostama luonnonvarojen käyttöoikeuksien kilpailuttaminen todella toteutuu, niin vähitellen kehittyvien markkinoiden kautta kantohinnat kehittyvät korkoperiaatteen suuntaan ilman monimutkaista laskentajärjestelmää.

Lähde:

Rusova, I.G. 2003. Novyj preiskurant stavok ha drevesinu, otpuskaemuju na kornju (Uudet kantohinnat). Lesohozjajstvennaja Infromatsija 12: 28-48.

LIITTEET

-